

VĂN - HỌC VIỆT - NAM,
TA NÊN CHIA LOAI THÊ NÀO

HOA-BẮNG

Đề đi đến việc soạn-thảo một phương-pháp phân-loại riêng biệt cho Việt-Nam, hoặc ít nhất để sửa đổi phương-pháp thập-phân Dewey hiện đang được áp-dụng tại một vài thư-viện ở Saigon, cho hợp với hoàn-cảnh nước ta, chúng tôi xin sao lại tài-liệu dưới đây, đăng trong Tri-Tan số 26, 5-11-1941, tr. 2, 23, để giúp ý-kien về việc phân-loại Văn-học Việt-Nam.

(L.T.S.)

Trước khi nói đến công việc chia loại văn-học, ta hãy thử giải-thích văn-học là thê nào đã.

"Văn-học" tức là "littérature". Theo kiêm-giải của Tây-phương, thì "littérature" được định nghĩa như vầy :

1. Văn-tự tóm-bày trí-lực, sách-vở hoặc ấn-loát-phầm ghi chép công việc, phô-diễn ý-tưởng ; những tác-phầm hoặc sản-phẩm chuyên-chú về phương-diện văn-học.

2. Văn-tự ghi chép món trí-thức tư-tưởng ; sách-vở hoặc ấn-loát-phầm không kèm nội-dung có hạn-chẽ hay không hạn-chẽ ; những tác-phầm bằng văn-học hoặc phô-thông hoặc đặc-biệt về tình-hình, về thời-đai, về quốc-gia, về ngôn-ngữ, v.v..., đó là những món gọi là văn-học khoa-học, văn-học nghệ-thuật, văn-học chúc-nghịệp và văn-học cù-diều

3. Nói theo nghĩa hẹp, thì văn-học là những tác-phầm văn-chương, về mặt diễn-tả hoặc về mặt hình-thức, có quan-hệ đến hùng-thú về tư-tưởng một cách lâu dài và phô-cập, có chứa tính-chất và màu-sắc đặc-biệt ; đó là những

thú gọi là thi-ca, truyền-kỳ, lịch-sù, truyện-ký, luận-văn, những thú trái với tác-phẩm khoa-học....

Nhiều nhà học-giả lại định-nghĩa về văn-học một cách rất rộng :

Phàm hết thấy những thú dùng văn-tự để phô-bày tu-tuồng và tình-tự của người ta đều có thể kẽ là văn-học cả.

Còn "mỹ văn" (belles lettres) thì gồm cả văn-chương, sù-ký, văn-phẩm, diễn-văn và thi-ca.

Có người lại giải-thích rằng : "Văn-học là nói gồm cả về người, văn-chương thì riêng chỉ về tác-phẩm văn-học".

Xem thế thì sự định-nghĩa về văn-học rất rộng và rất phiêm, ta nay cần phải thu hẹp phạm-vi nó lại, mới mong phân-loại được dễ-dàng hơn.

Nếu bảo văn-học là hết thấy những mảng phô-diễn tu-tuồng và tình-tự của người ta bằng văn-tự, thì đến lúc chia loại, rất dễ có thể kéo cả khoa-học vào được. Vậy bây giờ cần phải theo nghĩa hẹp, lấy văn-học thuần-túy chân-chính làm giới-hạn, chứ không dụng đến những sù-thú có tình-cách văn-học hoặc những loại sách khoa-học và triết-học cũng có tình-cách ấy. Như thế, ta mới có thể đúng trong phạm-vi văn-học mà chia loại nó được.

Cũng như lisi cõi ^{các} của nước, người minh xưa chia văn-học làm hai loại : văn văn và văn xuôi. Cho nên, khi biên-tập bộ thi văn cõi kim của nước ta, Ông Bùi Tông-Am có chia làm hai loại :

1) Hàng Việt văn tuyền, lựa chọn những bài văn như chiêu thiên đã lên Thăng-long của vua Lý Thái-Tông, phủ Bạch-đằng giang của Ông Trương Hán-Siêu và bài bá-cáo thiên-hạ về việc bình Ngũ của Ông Nguyễn-Trãi, v.v....

2) Hoàng Việt thi tuyển, sưu-tập những bài thơ trên từ đời Lý đến đời Lê trung-hưng, chẳng hạn như bài thơ vua Lý Thái-Tông gởi cho một vị thiền-sư người Tàu, bài thơ vua Lê Thái-Tông đánh Diêu Cát-Hãn....

Nhưng đó chỉ là theo 131 rất thông thường mà chia loại đó thôi, chưa được tinh-tết và nghiêm-mặt. Vì hí-khúc đời xưa phần chiêu hay viết bằng văn vần, nhưng cận-đại viết hí-khúc phần chiêu lại hay xen cả văn xuôi mà làm thơ lại có thêm cả thể "tản văn thi" nữa. Thê thì, khi phân loại, sắp những trường-hop như thế, ta sẽ xếp đặt thế nào cho bao-quát được?

Theo nhà học-giá Dewey thì văn-học của mỗi nước nên chia làm tám loại :

- 1) Thi-ca
- 2) Hí-khúc
- 3) Tiêu-thuyết
- 4) Luận-văn
- 5) Diễn-thuyết
- 6) Thu-tiến
- 7) Văn-trào-phúng và văn-khôi-hài
- 8) Tạp-loại.

Có nhiều người khác lại chia văn-học ra làm mười loại :

- 1) Thơ lịch-sử
- 2) Thơ trữ-tình
- 3) Hí-khúc
- 4) Tiêu-thuyết
- 5) Phê-bình và luận-thuyết
- 6) Văn-giáo-huấn, văn-trào-phúng, văn-khôi-hài
- 7) Diễn-thuyết
- 8) Ngụ-oir
- 9) Văn-học cá-nhâo
- 10) Văn-học báu-chí.

Nay thử xét xem hai phép chia loại như trên phỏng đã bao-quát và tinh-mặt chưa ?

Phép chia loại của Ông Dewey xét ra cũng có khuyết-diểm vì loại diễn-văn và loại thu-tín có rất ít giá-trị vĩnh-viễn của văn-học; e khó sánh được với tiêu-thuyết và thi-ca. Vả, còn các loại như ký-úc-lục, sám-hồi-lục tự truyện và truyện-ký nhân-vật không phải không có nhiều mà chúng nó cũng đóng một vai trọng-yêu trên trường văn-nghệ, thè-tài chúng nó lại khác hẳn với thi-ca và hí-khúc, vậy sao lại không liệt chúng nó đúng riêng làm một loại ?

Còn như phép chia loại thứ hai cũng khó lòng dùng làm tiêu-chuẩn được. Vì cho những loại diễn-thuyết, ngũ-agôa, tiêu-thuyết và sử-thi (thơ lịch-sử) đúng riêng làm từng loại một thì đúng như không xứng đáng chờ lăm.

Vậy cách phân-loại thứ hai ấy tưởng cũng không khỏi khuyết-diểm.

Khác với hai cách phân-loại trên, dưới đây là một phương-pháp chia loại của Ông Tây-Dê, một nhà văn Trung-hoa, xem ra có vẻ bao-quát hơn và rành-mạch hơn :

I. Thi-ca (bao gồm cả văn-văn và tán-văn thi)

- a) Thơ tự-sự
- b) Thơ trù-tính.

II. Tiêu-thuyết

- a) Trường-thiên tiêu-thuyết
- b) Trung-thiên tiêu-thuyết
- c) Đoản-thiên tiêu-thuyết.

III. Hí-khúc

- a) Bi kịch
- b) Hí kịch
- c) Kịch một cách
- d) Các kịch lặt-vặt.

IV. Luận-văn

- a) Binh-luận văn-học
- b) Các mảng phê-bình khác.

V. Văn-học cá-nhan

- a) Thủ-tiến
- b) Tự-truyện
- c) Ký-ức-lục
- d) Nhật-ký
- e) Sám-hối-lục.

VI. Tập loại

- a) Văn giáo-huấn
- b) Văn trào-phúng
- c) Văn khôi-hài
- d) Văn ngụ-ngôn
- e) Văn diễn-thuyết
- f) Văn lặt-vặt khác.

Về phần tôi, tôi nhận thấy rằng báo-chí cũng là một mảng rất có thê-lực trong văn-học, cho nên gần nay, các thư-viện các nước đều hết sức mở rộng phạm-vi, sưu-tập thật nhiều báo-chí để cung tài-liệu khảo-cứu cho các độc-giả. Vậy văn báo-chí chẳng những có tính-cách ghi chép những sự-biên, những tư-tưởng của thời-đại và những phản-ứng của xã-hội, mà lại giúp cho đời sau một mảng khảo-cứu về lịch-hịch tri-trị, xã-hội, kinh-tế, quân-sự, văn-học và giáo-đục, v.v... ở đương thời. Như vậy nhiều mục trên báo-chí cũng có tính-cách vĩnh-viễn, trừ ra những mục thời-sự, thời-dàm là có "tính-cách thời-gian".

Vậy trong phép chia loại thứ ba, không liệt văn báo-chí đúng làm một loại thì cũng hãy còn khuyết-diểm.

Để bù-khuyết vào cái biếu chia loại thứ ba ấy, tôi tưởng nên cho thêm một mục này nữa :

Văn báu-chí :

- a) Nghị-luận
- b) Khảo-cứu
- c) Phê-bình (nhân-vật, sách-vở hoặc tác-phẩm mỹ-...)
- d) Phỏng-vân, phỏng-sự, điều-trra,
- e) Du-ký

Như vậy, sự chia loại văn-học họa may mới đây đã
mà không sờ sót.

Áp-dụng phương-pháp thứ ba và thêm vào chỗ bỗ-túc kia, ta hãy tạm theo đó mà phác chia loại cho văn-học Nam-Việt.

Nếu có cần phải giải rõ thê nào là thi-ca, là tiêu-thuyêt, là hí-khúc, là luận-thuyêt, là cá-chân văn-học, là văn-báo-chí, v.v... thì một kỳ khác, tôi sẽ thuyết-miêu thêm và sẽ cũ những sản-phẩm trong văn-học-giới Việt-Nam làm lẽ.